

ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ (НА ПРИКЛАДІ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Нині особливо актуальні питання встановлення місця і ролі тієї чи іншої території у просторовій організації суспільства. Особливої уваги при цьому потребує базовий рівень адміністративно-територіального устрою - рівень територіальних громад.

Однією з головних причин адміністративно-територіальної реформи є те, що на сучасному етапі розвитку держави місцеве самоврядування переважно неспроможне активізувати економічну діяльність і забезпечити сприятливе середовище для життєдіяльності людей. Починаючи з 2014 р. в Україні розпочалося формування нових одиниць адміністративно-територіального устрою – об'єднаних територіальних громад шляхом укрупнення існуючих одиниць найнижчого порядку – сільських рад [3]. У 2014 р. схвалено концептуальні засади [5], а з 2015 р. розпочалася практична реалізація реформи територіальної організації влади та місцевого самоврядування.

Згідно Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» [4] «територіальна громада – жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр». Відповідно до Конституції України [2] територіальна громада визначена як первинний суб'єкт місцевого самоврядування.

При формуванні нових адміністративно-територіальних утворень, особливо низової ланки (громад), важливу роль відіграють суспільно-історичні, природно-географічні, соціально-економічні, транспортно-географічні чинники.

Станом на початок 2017 в Україні офіційно утворена 341 об'єднана територіальна громада (таблиця 1) [1]. Якщо порівнювати з минулим роком, то станом на 1 вересня 2016 р було зареєстровано 184 об'єднаних територіальних громад. Кількість проектних громад станом на початок 2017 року становить 983 (таблиця 1) [1].

Таблиця 1. Формування об'єднаних територіальних громад в Україні

(станом на початок 2017 р)

Області	Проектні громади	Об'єднані громади
Вінницька	37	17
Волинська	52	7
Дніпропетровська	74	34
Донецька	38	6
Житомирська	37	10
Закарпатська	0	2
Запорізька	52	15
Івано-Франківська	52	10
Київська	29	2
Кіровоградська	21	5
Луганська	24	3
Львівська	88	15
Миколаївська	29	16
Одеська	24	12
Полтавська	43	24
Рівненська	54	14
Сумська	49	20
Тернопільська	26	34
Харківська	54	1
Херсонська	41	17
Хмельницька	44	26
Черкаська	45	15
Чернівецька	22	13
Чергінівська	48	23
Всього	983	341

До процесу реформування адміністративно-територіального устрою в Україні поступово прилучається все більше поселень. Активно відбуваються ці трансформації на регіональному рівні і зокрема в Херсонській області (таблиця 2) [1].

Таблиця 2. Об'єднані територіальні громади Херсонської області

(станом на початок 2017 р)

№	Назва громади	Підпорядкування	Склад (населені пункти)
1.	Асканія-Нова селищна територіальна громада	Чаплинський район	1. смт Асканія-Нова 2. с-ще Іллінка 3. с-ще Комиш 4. с-ще Маркеев 5. с-ще Молочне 6. с-ще Новий Етап 7. с-ще Питомник
2.	Бехтерська сільська територіальна громада	Голопристанський район	1. с. Бехтери 2. с. Новочорномор'я 3. с. Олексіївка
3.	Бехтерська сільська територіальна громада	Великоолександрівський район	1. с. Борозенське 2. с. Дмитренка 3. с. Костомарове 4. с. Красносільське 5. с. Кучерське 6. с. Нова Кубань 7. с. П'ятихатки 8. с. Садок 9. с. Стариця 10. с. Чарівне
4.	Великокопанівська сільська територіальна громада	Олешківський район	1. с. Великі Копані 2. с. Добросілля 3. с-ще Абрикосівка
5.	Виноградівська сільська територіальна громада	Олешківський район	1. смт Брилівка 2. с. Виноградове 3. с. Клини 4. с. Мирне 5. с. Привітне 6. с. Рідне 7. с. Тарасівка
6.	Гладківська сільська територіальна громада	Голопристанський район	1. с. Великий Клин 2. с. Гладківка 3. с. Рідна Україна 4. с. Таврійське
7.	Горностаївська селищна територіальна громада	Горностаївський район	1. смт Горностаївка 2. с. Васиївка 3. с. Велика Благовіщенка 4. с. Вільне 5. с. Заводівка 6. с. Зелений Под 7. с. Козачі Лагері 8. с. Кочубеївка 9. с. Красне 10. с. Лопатки 11. с. Маринське 12. с. Нова Благовіщенка 13. с. Нові Олешки 14. с. Новоєлизаветівка 15. с. Ольгине 16. с. Славне 17. с. Софіївка 18. с. Червоноблагодатне 19. с. Ясна Поляна
8.	Зеленопідська сільська територіальна громада	Каховський район	1. с. Архангельська Слобода 2. с. Діброва 3. с. Дмитрівка 4. с. Калинівка 5. с. Петропавлівка 6. с. Подівка 7. с. Просторе 8. с-ще Зелена Рубанівка 9. с-ще Зелений Під
9.	Каланчацька селищна територіальна громада	Каланчацький район	1. с. Антонівка 2. с. Братолюбівка 3. с. Дубівка 4. с. Запорізьке 5. с. Зірка 6. с. Костянтинівка 7. с. Миколаївка 8. с. Старолук'янівка 9. с. Червона Поляна
10.	Костянтинівська сільська територіальна громада	Горностаївський район	1. с. Антонівка 2. с. Братолюбівка 3. с. Дубівка 4. с. Запорізьке 5. с. Зірка 6. с. Костянтинівка 7. с. Миколаївка 8. с. Старолук'янівка 9. с. Червона Поляна
11.	Кочубеївська сільська територіальна громада	Високопільський район	1. с. Заградівка 2. с. Кам'янка 3. с. Кочубеївка 4. с. Красівка 5. с. Микільське 6. с. Наталіне 7. с. Нова Шестірня 8. с. Новобратське 9. с. Орлове 10. с. Пригір'я 11. с. Рівнопілля 12. с. Розівка 13. с. Світлівка 14. с. Свободне
12.	Мирненська селищна територіальна громада	Каланчацький район	1. смт Мирне 2. с. Каїрка 3. с. Макарівка 4. с. Пам'ятник 5. с. Польове 6. с. Преображенка 7. с. Ставки

13.	Музиківська сільська територіальна громада	Білозерський район	1. с. Висунці 2. с. Загорянівка 3. с. Мірошниківка 4. с. Музиківка 5. с-ще Східне
14.	Тавричанська сільська територіальна громада	Каховський район	1. с. Дудчине 2. с. Заозерне 3. с. Любимо-Мар'ївка 4. с. Любимо-Павлівка 5. с. Мар'янівка 6. с. Ольгівка 7. с. Скворцівка 8. с. Солідарне 9. с. Тавричанка
15.	Хрестівська сільська територіальна громада	Чаплинський район	1. с. Долинське 2. с. Маячинка 3. с. Надежківка 4. с. Наталівка 5. с. Новонаталівка 6. с. Рогачинка 7. с. Світле 8. с. Хрестівка 9. с. Шевченка
16.	Чаплинська селищна територіальна громада	Чаплинський район	1. смт Чаплинка 2. с. Андріївка 3. с. Балтазарівка 4. с. Білоцерківка 5. с. Кудряве 6. с. Кучерявоволодимирівка 7. с. Магдалинівка 8. с. Морозівка 9. с. Нове 10. с. Новий Гай 11. с. Першокостянтинівка 12. с. Рачівка 13. с. Скадовка 14. с. Червона Поляна 15. с. Червоний Яр 16. с. Чорна Долина
17.	Чулаківська сільська територіальна громада	Голопристанський район	1. с. Забарине 2. с. Рибальче 3. с. Чулаківка 4. с-ще Виноградне

Реформування адміністративно-територіального устрою, а особливо низової його ланки – громад потребує передусім розроблення стратегій розвитку цих територіально-адміністративних одиниць з врахуванням переваг та недоліків, що постають із наявного природного, соціального та економічного потенціалів. Головними умовами формування об'єднаних територіальних громад як основи нового адміністративно-територіального устрою країни є добровільність об'єднання населених пунктів з врахуванням основних принципів геопросторової організації територіальних громад, забезпечення її економічної спроможності, а також вдосконалення нормативно-правової бази щодо формування нових адміністративно-територіальних одиниць.

Список використаних джерел: 1. Геопортал адміністративно-територіального устрою України – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://atu.minregion.gov.ua/ua/home>
2. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 р. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.
3. Олійник Я.Б, Остапенко П.О. Формування спроможних територіальних громад в Україні: переваги, ризики, загрози / Я.Б. Олійник, П.О. Остапенко // Український географічний журнал. – 2016. - № 4. – С. 37-43. 4. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України: прийнятий 21 травня 1997 р.: № 280/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. - № 24. – С. 170. 5. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>